

بین افراد و یک نهاد اعتباری تعریف کرده‌اند و مابقی اظهار بی‌اطلاعی نموده‌اند و حدود یک پنجم آنان نمایندگان گروه تعاوی را می‌شناخته‌اند. البته شایان ذکر است که هیچ یک از آنان شناختی نسبت به نحوه انتخاب این دسته از افراد نداشته‌اند که این امر می‌تواند ناشی از مکالمات و بحث‌های روزمره بین مردان بوده باشد که موجب شناخت اندک زنان نسبت به نمایندگان گروه تعاوی گردیده است، بطوريکه، شاخص آگاهی زنان نسبت به مفهوم تعاوی و نمایندگان گروه اندک و نحوه انتخاب نمایندگان گروه صفر مطلق می‌باشد. از طرفی، آگاهی زنان نسبت به وظایف هیأت مدیره و مدیر عامل شرکت تعاوی، امری کاملاً کلی و متأثر از گفتگوهای روزمره است، از قبیل: رسیدگی و نظارت نسبت به کارها و فعالیت‌های تعاوی، انجام کارهای سودآور، رسیدگی به مشکلات اعضا، ایجاد اشتغال برای زنان و غیره. بطوريکه، شاخص آگاهی زنان نسبت به وظایف اعضا هیأت مدیره و مدیر عامل اندک است.

از طرفی با وجود اینکه شاخص سطح آگاهی زنان نسبت به مفهوم و فعالیت‌های شرکت‌های تعاوی روستایی پایین است، اما تلاش گردید، با محاسبه ضریب رگرسیون چند متغیره به سهم هر یک از شاخص‌های مورد بررسی نسبت به کل شاخص سطح آگاهی زنان در شهرستانهای منتخب دست یابیم که با توجه به نتایج در جدول ۴، می‌توان دریافت ۸۸/۹ درصد از واریانس شاخص



میزان مشارکت زنان در شرکت‌های تعاوی روستایی و شناخت عوامل مؤثر بر آن (استان کرمانشاه)

○ ناهید ساریخانی - مهدیه ط

□ قسمت دوم

۲- سطح آگاهی زنان عضو نسبت به مفهوم و فعالیت‌های شرکت‌های تعاوی روستایی

یکی از عواملی که بر میزان مشارکت زنان عضو در تعاویهای روستایی اثر می‌گذارد، سطح آگاهی و بینش زنان عضو نسبت به مفهوم، مسؤولین، فعالیت‌ها و قوانین حاکم در اینگونه شرکت‌های است. و عدم آگاهی زنان عضو نسبت به این موارد، یکی از مهمترین عوامل بازدارنده مشارکت فعال آنان در تعاوی هاست. بطوريکه در یک مورد خاص، تفاوت معنی‌داری وجود دارد؛ نتایج نشان می‌دهد، حدود یک دهم از زنان عضو، تعاوی را تحت عنوان همکاری و همیاری خواهد بود و هر چه میزان این عدم

به مفهوم، مسؤولین و فعالیت‌های تعاونی در این بررسی وجود ندارد. زیرا هم شاخص سطح آگاهی زنان عضو نسبت به تعاونی روستایی و هم میزان مشارکت آنان در تعاونی پایین بوده است.

بنابراین، لازمه مشارکت مؤثر زنان در شرکتهای تعاونی، ارائه آموزش و ارتقاء سطح آگاهی اعضا زن است.

۳- فرهنگ حاکم در جامعه روستایی

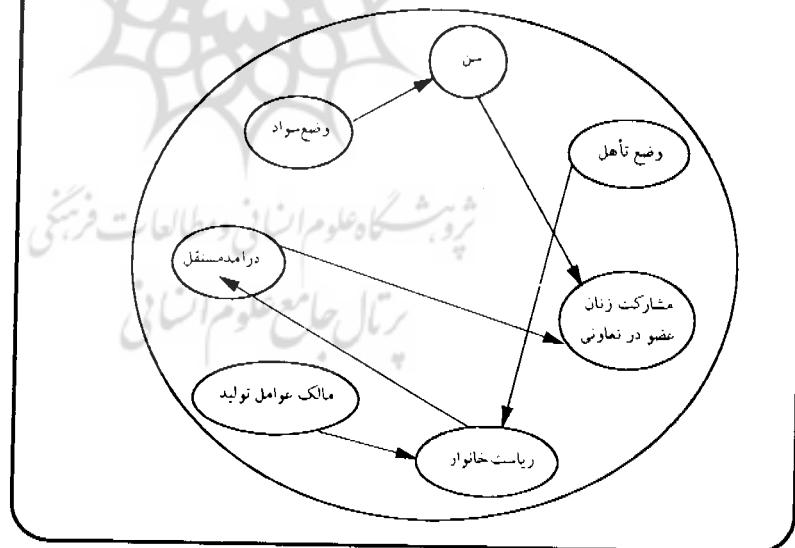
یکی از دلایل عدم مشارکت زنان در شرکتهای تعاونی روستایی، فرهنگ حاکم در جامعه روستایی است. مطابق آن، مردان عرفاً و شرعاً سرپرستی و ریاست خانوار را بر عهده دارند تا جایی که برای زنان نیز جا افتاده است که مردان سرپرست، بزرگ و همه کاره خانوار محسوب می‌شوند و باید در تمامی موارد از آنان اطماعت نمایند. به طوری که درصد از نتایج بیانگر این واقعیت است.

فرهنگ حاکم در جامعه روستایی، اجازه فعالیت‌های اجتماعی از جمله، شرکت در تعاونیهای روستایی را به زنان نمی‌دهد. زیرا حضور زنان در مکانهایی که مردان غریب و وجود دارند، باید شمرده می‌شود. براساس این فرهنگ زنان نمی‌توانند در شرکتهای تعاونی حضور یابند و اغلب مردان به عنوان نماینده خانواده در تعاونی حضور می‌یابند. به طوریکه نتایج نشان می‌دهد علت عدم عضویت ۸۸/۹ درصد زنان متأثر از فرهنگ حاکم در جامعه روستایی است.

البته این فرهنگ تا حد زیادی متأثر از سنت‌های قدیمی جامعه روستایی، برتری فیزیکی مردان و برداشت‌های غلط از تعالیم دینی است که موجب نهادینه شدن این طرز تفکر در جامعه روستایی گردیده و علی‌رغم وجود فعالیتهای رسانه‌های جمعی، هنوز تغییر و تحول اساسی در آن ایجاد نشده است تا جایی که نتایج نشان می‌دهد، جوانترها نیز همانند پدران خود نسبت به انجام فعالیتهای اجتماعی زنان در جامعه روستایی متخصص هستند. از طرفی، از آنجایی که شاخص



شکل ۳ رابطه ویژگیهای اعضا با میزان مشارکت زنان در تعاونی‌های روستایی



آگاهی زنان نسبت به تعاونی‌های روستایی ناشی از آگاهی نسبت به فعالیت‌های تعاونی است. البته در اینجا، شاخص در شهرستانهای منتخب تقريباً به یک صورت می‌باشد. همچنین، نتایج آزمون (U) من ویتنی نشان می‌دهد، تفاوت معنی داری بین میانگین سطح آگاهی زنان عضو ساده و عضو فعال (امور اقتصادی) نسبت به تعاونی‌های روستایی پایین و مربوط به

جدول ۴- نتایج رگرسیون چندمنظوره از میزان شاخص آگاهی زنان عضو نسبت به تعاوین های روستایی در شهرستانهای منتخب

کل	شهرستانهای منتخب			شاخص آگاهی زنان عضو نسبت به تعاوین روستائی
	جامعه	کرجکلیان	کرج امانته	
۰/۹۷۰۸۶	۰	۰/۹۵۷۶۱	۰	ضریب تعیین R _۲
۸/۱	۰	۱۰/۷	۰	سهم آن در کل واریاس شاخص آگاهی نسبت به تعاوین روستائی
۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۰/۹۵۳۱۰	ضریب تعیین R _۲
۳/۰	۱۳/۳	۲۰	۹/۳	سهم آن در کل واریاس شاخص آگاهی نسبت به تعاوین روستائی
۰	۰	۰	۰	ضریب تعیین R _۲
۰	۰	۰	۰	سهم آن در کل واریاس شاخص آگاهی نسبت به تعاوین روستائی
۰/۷۶۲۴۶	۰/۸۵۰۸۸	۱/۰۰۰	۰	ضریب تعیین R _۲
۷۶/۲	۰	۸۵/۱	۴/۷	سهم آن در کل واریاس شاخص آگاهی نسبت به تعاوین روستائی
۰/۸۸۹۹۴	۰/۸۶۷۰۰	۰/۹۷۹۹۰	۰/۸۶۰۲۲	ضریب تعیین R _۲
۱۲/۷	۸۶/۷	۲/۲	۸۶	سهم آن در کل واریاس شاخص آگاهی نسبت به تعاوین روستائی

شاخص نگرش مردان نسبت به این مطلب گویای این واقعیت است. از سوی دیگر، نزدیک به چهار پنجم از مردان معتقد بودند، زن توانایی عرضه محصولات خانوار به بازار را ندارد و دلایل اصلی مخالفت خود را وجود سنت های قدیمی، عدم وجود تجربه و کارданی در این زمینه بعد مسافت بین رستوران و مراکز فروش و بازار برشمده اند. البته تعدادی از مردان که دید مثبت نسبت به این مسئله داشته اند نیز یا فاقد تولیدات بوده اند و یا تحت تأثیر رسانه ها قرار گرفته اند، به طوری که شاخص نگرش مردان نسبت به این مسئله اندک است.

بطور کلی، نزدیک به نیمی از مردان تحت تأثیر شرایط کنونی اجتماع و به ویژه رسانه های جمعی اظهار کردند که با توانایی ها و قابلیت های زن در انجام اموری غیر از خانه داری و تربیت فرزندان با شرایط مناسب موافق هستند. اما در عمل با عیان دلایلی از قبیل: بی سوادی، عدم آگاهی، بی تجربگی وغیره. منکر توانایی زنان در انجام فعالیت های اجتماعی می شوند. به طوری که شاخص نگرش مردان نسبت به توانایی زنان روستایی در حد پایینی است.

شایان ذکر است که سطح نگرش زنان نیز نسبت به توانایی ها و قابلیت های خودشان در اموری غیر از خانه داری و تربیت فرزندان تقریباً در حد مردان بوده است و همان دلایلی را که مردان مطرح نموده اند، آنان نیز بیان نموده اند. بنابراین، می توان دریافت که این نوع نگرش و طرز تفکر در جامعه روستایی نهادینه شده است.

ب- نقش مردان نسبت به استقلال زنان: این مطلب با مبحث کلی فروش تولیدات خانوار توسط زنان توانی بررسی شده است و نتایج نشان می دهد که بیش از هفت دهم از مردان با فروش محصول تولیدی خانوار توسط زنان مخالف بوده اند و دلایل آن را عمدتاً بس سوادی، عدم آگاهی و دوری مراکز فروش بیان نموده اند. در صورتی که علت اصلی آن وجود فرهنگ حاکم بر جامعه روستایی است که موجب ایجاد این طرز تفکر منفی گردیده تا جایی که حتی خود زنان نیز به این باورها بخواهد.

الف - نگرش مردان نسبت به توانایی ها و قابلیت های زنان: از این رو تلاش گردید، با محاسبه معلول این شاخص که همان نگرش منفی مردان نسبت به جایگاه اجتماعی زنان روستایی است، تا حدودی بتوان به شاخص فرهنگ حاکم در جامعه روستایی دست یافت.

نگرش مرد به جایگاه اجتماعی زن در جامعه روستایی

جایگاه و موقعیت اجتماعی زنان در مناطق روستایی تا حدودی بستگی به سن زنان، پایگاه اقتصادی خانواده و طرز نگرش مردان نسبت به زنان دارد. در این مطالعه، درصد آن برآمدیم که ابتدا سطح نگرش مردان نسبت به جایگاه اجتماعی زنان را مورد سنجش قرار دهیم و سپس عواملی که موجب ایجاد نگرش مثبت مردان به زنان روستایی می گردد را شناسایی نماییم.

نگرش مردان نسبت به موقعیت اجتماعی زنان در جامعه روستایی از زنگرهنگ می باشد. زنگرهنگ در زندگی روزمره چنین مباحثی را فقط به زبان می راند و در مرحله عمل دلایلی به ظاهر منطقی برای آنان بیان می نمایند. از طرفی،

مردان نسبت به زنان در سطح پایینی مشارکت، گرایش غالب به سمت تمرکز قدرت مذکور بر قدرت مؤثر است.

جدول ۵ نتایج رگرسیون چند متغیره از شاخص نگرش مردان نسبت به جایگاه اجتماعی شهرستانهای روستایی شهرستانهای مختلف

کل جامعه	نگرش مردان نسبت به جایگاه اجتماعی			
	زنان روستایی			
	شاخص نگرش مردان نسبت به توانایی زنان روستایی	شاخص نگرش مردان نسبت به استقلال زنان روستایی	ضریب تعیین R ²	شاخص نگرش مردان نسبت به توانایی زنان روستایی
۰/۸۶۶۲۵	۰/۹۲۲۹۰	۰/۸۴۰۷۱	۰/۸۰۴۳۷	۰/۹۲۲۹۰
۸۶/۶	۹۲/۳	۸۴/۱	۸۰/۴	۸۶/۶
۱۰۰	۱۰۰	۷۰۰۰	۷۰۰۰	۱۰۰
۱۲/۴	۷/۷	۱۵/۹	۱۹/۶	۱۲/۴

جدول ۶ نتایج رگرسیون متغیره از شاخص نگرش زنان روستایی نسبت به جایگاه اجتماعی خودشان

کل جامعه	نگرش مردان نسبت به جایگاه اجتماعی			
	زنان روستایی			
	شاخص نگرش زنان نسبت به توانایی زنان خودشان	شاخص نگرش زنان نسبت به استقلال زنان خودشان	ضریب تعیین R ²	شاخص نگرش زنان نسبت به توانایی زنان خودشان
۰/۸۸۷۸۸	۰/۶۴۲۸۶	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۰/۶۴۲۸۶
۸۸/۸	۶۴/۳	۱۰۰	۱۰۰	۸۸/۸
۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	-	-	۱/۰۰۰
۱۱۴	۲۵/۷	-	-	۱۱۴

مردسالاری است. بطوریکه، این گرایش در فرهنگ حاکم در جامعه روستایی جاافتاده است که زن باید تا قبل از ازدواج از پدرش بعد از ازدواج از شوهرش و پس از مرگ شوهرش در صورت داشتن پسر بزرگتر از او اطاعت نماید.

بنابراین، با توجه به این گرایش که ریشه فرهنگی نیز دارد، زنان گمترین مشارکت را در امور مدیریتی خانوار دارا می‌باشند.

در این مطالعه سعی شده، میزان مشارکت زنان عضو و غیر عضو شرکت‌های تعاونی روستایی مورد سنجش و اندازه‌گیری قرار گرید و سپس عواملی که می‌توانند در مشارکت زنان روستایی نقش مؤثری داشته باشند، شناسایی گردد. بطور کلی در این تحقیق، مشارکت زنان تحت عنوان دو مبحث کلی زیر قابل بررسی است:

الف - مشارکت زن در مدیریت امور اقتصادی خانوار
ب - مشارکت زن در مدیریت امور غیر

اما تلاش گردید نا عواملی که بر روی افزایش این شاخص تأثیر مثبت می‌گذارد، شناسایی گردد.

ابندا با محاسبه ضریب همبستگی اسپیرمن بین شاخص نگرش مردان نسبت به توانایی ها، قابلیت‌ها و استقلال خودشان بدلکه زنان نیز دید مشتبه نسبت به توانایی ها، قابلیت‌ها و استقلال خودشان ندارند که دلایل عمدۀ آن فرهنگ حاکم بر جامعه روستایی یا وجود سنت‌های قدیمی و همچنین برداشت غلط از تعالیم دینی است. که این امر، در واقع به عنوان عاملی بازاردارنده در مشارکت زنان در تعاونی‌های روستایی محسوب شده است.

بطوری که محاسبه ضریب همبستگی اسپیرمن بین شاخص نگرش مردان نسبت به زنان با میزان مشارکت زنان در تعاونی‌های روستایی حاکم از عدم وجود رابطه معنی‌داری از لحاظ آماری بوده است.

از سوی دیگر، نتایج رگرسیون چند متغیره از شاخص نگرش مردان نسبت به زنان روستایی نشان می‌دهد، مردان نگرش منفی تری نسبت به توانایی ها و قابلیت‌های زنان روستایی دارند و در ضمیم، زنان نیز بر این باورند که موجوداتی ناتوان نسبت به انجام

فعالیت‌های اجتماعی و در عین حال وابسته به مردان هستند. (جدا اول ۵ و ۶) در ضمن، با توجه به اینکه نگرش

جایگاه اجتماعی زنان در جامعه روستایی

با توجه به مطالب فوق می‌توان دریافت شاخص کل نگرش مردان نسبت به زنان روستایی پایین می‌باشد که این امر بیانگر، نگرش منفی مردان نسبت به توانایی، قابلیت‌ها و استقلال زنان است. در ضمن، چون این طرز تفکر در عمل، روح و نکر روستاییان نفوذ پیدا کرده، در نتیجه، به عنوان یک ارزش اجتماعی مورد قبول زنان روستایی گردیده. که در واقع این امر به عنوان عامل بازاردارنده در مشارکت زنان در فعالیت‌های اجتماعی و به ویژه در شرکت‌های تعاونی روستایی است.

بنابراین، در این مطالعه، نه تنها مردان

بلکه زنان نیز دید مشتبه نسبت به توانایی ها، قابلیت‌ها و استقلال خودشان

نیز دارند که دلایل عمدۀ آن فرهنگ حاکم بر جامعه روستایی یا وجود سنت‌های قدیمی و همچنین برداشت غلط از تعالیم دینی است. که این امر، در واقع به عنوان عاملی بازاردارنده در مشارکت زنان در تعاونی‌های روستایی محسوب شده است.

بطوری که محاسبه ضریب همبستگی اسپیرمن بین شاخص نگرش مردان نسبت به زنان با میزان مشارکت زنان در تعاونی‌های روستایی حاکم از عدم وجود رابطه معنی‌داری از لحاظ آماری بوده است.

از سوی دیگر، نتایج رگرسیون چند متغیره از شاخص نگرش مردان نسبت به زنان روستایی نشان می‌دهد، مردان نگرش منفی تری نسبت به توانایی ها و قابلیت‌های زنان روستایی دارند و در ضمیم، زنان نیز بر این باورند که

موجوداتی ناتوان نسبت به انجام

فعالیت‌های اجتماعی و در عین حال وابسته به مردان هستند. (جدا اول ۵ و ۶)

در ضمن، با توجه به اینکه نگرش

مشارکت زن در خانوار

مشارکت زنان در جامعه روستایی به شیوه سنتی است. در این شکل از

البته شایان ذکر است، میزان آن در زنان عضو به مراتب بیش از زنان غیر عضو بوده که این امر به سرپرست بودن اغلب زنان عضو برمی گردد. بطور کلی، نتایج نشان می دهد، شاخص مشارکت زنان در تصمیم گیری های خانوار پایین است و مشارکت به شیوه سنتی بوده و تمرکز قدرت در اختیار مردان است و این مردان هستند که اداره امور داخلی خانواده را در دست دارند و تصمیم نهایی را در اغلب امور داخلی خانواده می گیرند. در ضمن میزان عدم مشارکت فعلی زنان در مدیریت امور اقتصادی خانواده به مردان است.

از طرفی، محاسبه آزمون (U) من - ویتنی بین شاخص مشارکت زنان عضو و غیر عضو شرکت های تعاوونی در تصمیم گیری های خانوار نشان می دهد، از لحاظ آماری تفاوت معنی داری بین این دو شاخص وجود دارد. به بیان دیگر، نتایج نشان می دهد، میانگین مشارکت زنان غیر عضو به مراتب پایین تر از زنان عضو تعاوونی های روستایی بوده است. البته وجود این تفاوت به علت مشارکت فعلی زنان در شرکت های تعاوونی نیست. زیرا محاسبه ضریب همبستگی اسپیر من بین مشارکت زنان در تصمیم گیری های خانوار با شاخص مشارکت کلی زنان در تعاوونی های روستایی نشان می دهد. رابطه معنی داری از لحاظ آماری بین این دو شاخص وجود ندارد. چون در هر دو مورد زنان مشارکت فعلی نداشته اند و تفاوت میانگین مشارکت زنان غیر عضو و عضو در امور داخلی خانوار می تواند ناشی از عوامل دیگری باشد:

ادامه دارد

غیر عضو پایین تر است. البته علت این مسئله، عضویت زنان در شرکت ها نبوده، بلکه اغلب زنان عضو را زنان سرپرست خانوار تشکیل داده اند که این امر بر روی میزان مشارکت آنان در امور اقتصادی خانوار تأثیر گذاشته است. در هر حال نتایج نشان می دهد، میزان مشارکت زنان روستایی در مدیریت امور اقتصادی خانوار پایین و تمرکز قدرت به شیوه سنتی بوده و اداره خانواده در دست مردان است.

ب - مشارکت زنان در مدیریت امور غیر اقتصادی خانوار: جنبه های مورد بررسی در این مبحث در مورد تصمیم گیری به منظور تربیت تحصیل، اشتغال و ازدواج فرزندان است. نتایج نشان میدهد، شاخص مشارکت زنان در مدیریت امور غیر اقتصادی خانواده در سطح متوسط است. زیرا بر عکس شاخص مشارکت در امور اقتصادی که اغلب مردان نقش محوری داشته اند، در این قسمت در اکثر موارد زنان و مردان هر دو مشترکاً دارای نقش بوده اند.

الف - مشارکت زن در مدیریت امور اقتصادی خانوار:

بارزترین مشخصه های این مقوله عبارت از: تصمیم گیری برای اداره مزرعه یا دامداری، فروش صنایع دستی خانوار، فروش محصولات زراعی، دامی یا با غنی، خرید مایحتاج خانوار و در نهایت تنظیم بودجه خانوار است.

نتایج جدول نشان می دهد، با وجود اینکه میزان مشارکت زنان عضو شرکت های تعاوونی روستایی در مدیریت امور اقتصادی خانوار ۶۳/۹ درصد است. اما شاخص مشارکت مدیریتی زنان در امور اقتصادی خانوار پایین می باشد. زیرا با مقایسه میزان مشارکت زنان و مردان در شاخص های امور اقتصادی خانوار می توان دریافت، تمرکز قدرت در اداره امور مزرعه یا دامداری، فروش محصولات زراعی، دامی و با غنی و صنایع می تاثیر از تگریش منفی مردان نسبت به توانایی و قابلیت های زنان خانوار است که موجب شده با

وجود اینکه زنان

سهم مهمی در تولید

محصولات و

کالاهای خانگی

ایفا می نمایند،

نتوانند نقشی در

فروش آنها داشته

باشند. در ضمن،

سهم زنان در خرید

مایحتاج خانوار و

تنظیم بودجه

خانوار نسبت به

سایر شاخص های

اقتصادی خانوار

بهتر بوده است.

از طرفی، با

مقایسه شاخص

مشارکت مدیریتی

زنان غیر و عضو در

امور اقتصادی

خانوار می توان

دریافت، این

شاخص در زنان

